

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

WO-BACHELOR

B THEOLOGIE

Protestantse Theologische Universiteit

ADVIESRAPPORT

DATUM: 10 FEBRUARI 2025 (DEFINITIEF)

Inhoud

1	Procedure NVAO.....	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
	2.1 Algemene gegevens.....	4
	2.2 Profiel.....	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten.....	7
5	Aanbevelingen.....	8
6	Beoordeling.....	9
	6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	9
	6.2 Standaard 2: Programma: oriëntatie.....	11
	6.3 Standaard 3: Programma: inhoud.....	12
	6.4 Standaard 4: Programma: leeromgeving.....	14
	6.5 Standaard 5: Instroom.....	15
	6.6 Standaard 6: Personeel.....	16
	6.7 Standaard 7: Voorzieningen.....	17
	6.8 Standaard 8: Begeleiding.....	18
	6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg.....	19
	6.10 Standaard 10: Toetsing.....	20
	6.11 Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten.....	21
	6.12 Graad.....	21

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de uitgebreide toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>.

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	Protestantse Theologische Universiteit
Opleiding	wo-bachelor Theologie
Varianten	Voltijd: Ja, Deeltijd: Nee, Duaal: Nee.
Graad	Bachelor of Arts
Afstudeerrichtingen	n.v.t.
Locatie	Utrecht
Studieomvang	180 EC ²
RIO-onderdeel³	Taal en Cultuur

2.2 Profiel

De bacheloropleiding Theologie voorziet studenten van een brede wetenschappelijk theologische basis vanuit de protestants-christelijke traditie. Studenten raken vertrouwd met theologische principes, gezaghebbende primaire teksten, belangrijke praktijken en interdisciplinair theologisch onderzoek. Ook persoonlijke ontwikkeling is een belangrijk opleidingselement. Studenten reflecteren actief op eigen levensbeschouwelijke overtuigingen en praktijken en leren zich te verhouden tot de breedte van de protestantse traditie, kerk en samenleving. Het curriculum van de opleiding houdt rekening met de door de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) gestelde eisen aan opleidingen voor predikanten. Afgestudeerden kunnen doorstromen naar de masteropleiding Theologie van de PThU en daarna het beroep van predikant binnen de PKN. Zij kunnen ook uitstromen naar andere beroepen en masteropleidingen waarin een brede academisch theologische basis van waarde is. Hiertoe is het curriculum vanaf het tweede studiejaar studentgestuurd met een ruime hoeveelheid keuzemogelijkheden.

Samenstelling

Prof. dr. Marcel Sarot, hoogleraar fundamentele theologie aan Tilburg University.

Prof. dr. Annemie Dillen, hoogleraar pastoraaltheologie en empirische theologie bij de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen aan de KU Leuven.

Ds. Martijn van Leerdam, predikant-directeur van de Pauluskerk Rotterdam.

Sanneke Crezee BSc, student in de specialisatie 'Economics and Governance' van de wo-master Public Administration van de Universiteit Leiden.

Ondersteuning

Adrienne Wieldraaijer-Huijzer (secretaris)

Julia van Proosdij-de Bruijn (NVAO beleidsmedewerker en procescoördinator)

Locatiebezoek

Utrecht, 7 januari 2025

² European Credits

³ Registratie Instellingen en Opleidingen

Het NVAO-panel oordeelt positief over de kwaliteit van de wo-bacheloropleiding Theologie van de Protestantse Theologische Universiteit. De opleiding voldoet aan alle standaarden van het NVAO-kader voor de uitgebreide toetsing. De opleiding (180 EC) heeft uitsluitend een voltijdvariant, is volledig Nederlandstalig en wordt aangeboden in Utrecht.

Het panel constateert dat de nieuwe opleiding zich zorgvuldig heeft verhouden tot het al bestaande (inter)nationale onderwijsaanbod. Het werkveld (vooral het kerkelijke deel daarvan) is actief geconsulteerd. Het resultaat is een wetenschappelijk georiënteerde opleiding met een geheel eigen signatuur. Onderscheidende elementen zijn de nadruk op multidisciplinariteit, *'great books'* en *'great practices'* en de intensieve aandacht voor persoonlijke en levensbeschouwelijke ontwikkeling. De beoogde leerresultaten zijn volgens het panel passend gekozen, adequaat geformuleerd en van het juiste niveau. De opleiding bereidt niet alleen voor op een master theologie en daarna het predikantschap, maar ook op andere vervolgstudies en beroepen. Het panel adviseert om deze mogelijkheden te concretiseren.

De inhoud van het onderwijsprogramma stelt studenten volgens het panel in staat om de beoogde leerresultaten te behalen. De opleiding maakt goed verdedigbare keuzes in de curriculuminhoud. Zowel academische vaardigheden als beroepsvaardigheden zijn voldoende aanwezig in het programma. Het panel is te spreken over de aandacht in het curriculum voor media en actualiteit, en voor de relatie tussen kunst, cultuur, literatuur en religie. Van een aantal aspecten is niet helemaal duidelijk of deze voldoende expliciet aan bod komen. Het betreft de dialoog met andere wetenschapsgebieden, de studie van andere godsdiensten, (handelings)ethiek en *'lived religion'*. Het panel adviseert de opleiding om dit te bestuderen en – zo nodig – aanpassingen te doen. Ook beveelt het panel aan om te onderzoeken of het mogelijk is om in het curriculum korte oriëntaties op te nemen op verschillende beroepen waarin theologen werkzaam zijn. De studentgestuurdheid van het curriculum is een sterk punt. Het curriculum houdt daarnaast ook voldoende rekening met studiebelasting, een geleidelijke opbouw in zelfsturing en complexiteit en studenten die extra uitdaging willen. Voor het panel is minder duidelijk hoe de onderwijsfilosofie van 'relationeel leren' invulling krijgt in het mogelijke geval van onderwijs in (zeer) kleine groepen in de eerste cohorten van de opleiding, waarin de instroom mogelijk nog niet rond het streefaantal ligt. Het panel beveelt daarom aan om niet alleen de kansen, maar ook de risico's van relationeel leren verder te doordenken naar aanleiding van de ervaring met de eerste cohorten.

Het panel is van mening dat de toelatingseisen passend zijn bij de beoogde leerresultaten en realistisch bij de kenmerken van potentiële aankomende studenten. Ook voorlichting en informatievoorziening zijn adequaat georganiseerd. De studiebegeleiding is kleinschalig georganiseerd met veel ruimte voor persoonlijke aandacht en adequate regelingen voor studeren met een functiebeperking. In aanvulling hierop adviseert het panel om speciaal beleid te ontwikkelen dat zich richt op de valkuilen van begeleiding op existentiële thema's en het omgaan met diversiteit in levensbeschouwelijke achtergronden van studenten.

Het panel stelt vast dat de opleiding over meer dan voldoende docenten beschikt. Ook is het docententeam inhoudelijk voldoende divers en gekwalificeerd. De opleiding wordt ingebed binnen een stevig systeem van kwaliteitszorg op instellings- en opleidingsniveau. Uit gesprekken tijdens het locatiebezoek blijkt een kwaliteitscultuur waarin het ophalen van feedback van studenten en andere stakeholders - en het op basis daarvan doorvoeren van verbeteringen - actief wordt opgepakt. Het toetssysteem is deugdelijk ontworpen. Wel blijft in de toekomst verdere reflectie op GenAI en het toetsbeleid noodzakelijk. De examencommissie waaronder de nieuwe opleiding zal gaan vallen is op de hoogte van de wettelijke taken en bevoegdheden, en functioneert naar behoren. Vanaf april 2025 zal deze in nieuwe samenstelling gaan opereren, zodat de nieuwe bacheloropleiding hierin adequaat vertegenwoordigd is.

De PThU bereidt een verhuizing voor naar een nieuw gerenoveerd pand aan de Jansdam in Utrecht. Het panel constateert dat deze nieuwe locatie (inclusief bibliotheek en digitale voorzieningen) voor aanvang van het eerste cohort van de opleiding gereed is voor onderwijs. Vanaf augustus 2024 huurt de PThU daarnaast de Janskerk, die nog moet worden verbouwd. Het panel oordeelt dat de locaties Jansdam en Janskerk gezamenlijk een uitstekende uitvalsbasis zullen vormen voor de bacheloropleiding, met de juiste digitale en fysieke voorzieningen. Er wordt in

in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de toegankelijkheid van de gebouwen voor mensen met een functiebeperking. De verbouwing van de Janskerk zal niet gereed zijn bij aanvang van de nieuwe bacheloropleiding. De PThU heeft het panel ervan overtuigd dat het voldoende in staat is om de eerste cohorten studenten ook dan adequate voorzieningen te bieden. Wel zal de PThU de instroom in de bacheloropleiding zorgvuldig moeten blijven monitoren om een toekomstig tekort aan studieplekken in de Janskerk te voorkomen.

Standaard	Oordeel
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
2. Programma: oriëntatie	Voldoet
3. Programma: inhoud	Voldoet
4. Programma: leeromgeving	Voldoet
5. Instroom	Voldoet
6. Personeel	Voldoet
7. Voorzieningen	Voldoet
8. Begeleiding	Voldoet
9. Kwaliteitszorg	Voldoet
10. Toetsing	Voldoet
11. Gerealiseerde leerresultaten	Niet van toepassing
<i>Eindoordeel</i>	<i>Positief</i>

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. Benchmarking - de opleiding heeft zich zorgvuldig verhouden tot het reeds bestaande (inter)nationale onderwijsaanbod en diverse belanghebbenden proactief geconsulteerd.
2. Profiel – de nadruk op multidisciplinariteit, *'great books'* en *'great practices'* is inhoudelijk onderscheidend en relevant. Dit geldt ook voor de aandacht voor de relatie tussen kunst, cultuur, literatuur en religie en voor de positionering van theologen in media en het maatschappelijke debat.
3. Existentieel integreren – de opleiding besteedt veel aandacht aan de levensbeschouwelijke en persoonlijke ontwikkeling van de student. Hierbij komt eigen reflectie op positionering binnen de breedte van de protestants-christelijke traditie en de samenleving nadrukkelijk aan bod.
4. Studentgestuurd onderwijs - het programma biedt studenten veel zeggenschap over hun eigen leertraject en biedt voldoende keuzemogelijkheden om aan te sluiten bij persoonlijke interesses en ambities.
5. Docententeam - de opleiding beschikt over ruim voldoende docenten en het docententeam is inhoudelijk voldoende divers en gekwalificeerd om het onderwijs te verzorgen

5 Aanbevelingen

Met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding doet het panel een aantal aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het positieve oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. Uitstroommogelijkheden – concretiseer mogelijke vervolgstudies en beroepsmogelijkheden buiten de masteropleiding Theologie en (daarna) het predikantschap;
2. Oriëntatie op de beroepspraktijk – verken mogelijkheden voor het toevoegen van korte oriëntaties op de beroepspraktijken van theologen en de expliciete integratie van andere vormen van leren in samenwerking met de (diverse mogelijkheden in de) beroepspraktijk;
3. Curriculum - reflecteer op de vraag of alle benodigde onderwerpen voldoende expliciet aanwezig zijn in het programma en voer – indien nodig – aanpassingen door. Neem hierbij in elk geval de volgende aspecten mee: de dialoog met andere wetenschapsgebieden, de studie van andere godsdiensten, (handelings)ethiek en *‘lived religion’*.
4. Relationeel leren en begeleiding – doordenk de risico’s van ‘relationeel leren’ verder naar aanleiding van de ervaring met de eerste cohorten van de nieuwe bacheloropleiding. Ontwikkel daarnaast speciaal beleid dat zich richt op de valkuilen van begeleiding op existentiële thema’s en het omgaan met diversiteit in levensbeschouwelijke achtergronden van studenten.
5. Huisvesting - monitor instroomcijfers en blijf actief reflecteren op de vraag of de huisvesting en de daar aanwezige beschikbare materiële voorzieningen hierbij aansluiten.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Opleidingsprofiel

De bacheloropleiding Theologie profileert zichzelf als een brede wetenschappelijk, theologische studie vanuit de protestants-christelijke traditie. Studenten raken vertrouwd met gezaghebbende primaire teksten (*'great books'*) en belangrijke praktijken in kerk, academie en samenleving (*'great practices'*). Daarnaast is er aandacht voor theologische subdisciplines, wetenschappelijk reflecteren en interdisciplinair theologisch onderzoek. Een andere belangrijke opleidingspijler is de levensbeschouwelijke en persoonlijke ontwikkeling van de student. Studenten leren actief de eigen levensbeschouwelijke overtuigingen en praktijken te onderzoeken en zich constructief te verhouden tot de breedte van de protestantse traditie en de samenleving.

Afgestudeerden hebben volgens de PThU verschillende mogelijkheden. Allereerst houdt de opleiding rekening met de door de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) gestelde eisen aan de opleiding van predikanten (bijvoorbeeld op het gebied van kennis van Hebreeuws en Grieks). Dit biedt het fundament voor doorstroom naar de masteropleiding Theologie van de PThU en daarna naar het beroep van predikant binnen de PKN. Studenten met andere ambities kunnen hierop gedurende de studie voorsorteren en uitstromen naar andere beroepen en masteropleidingen waarin een brede academisch theologische basis van waarde is. Passend hierbij biedt de opleiding veel keuzemogelijkheden vanaf het tweede jaar, zodat studenten kunnen aansluiten bij hun eigen persoonlijke interesses, motivatie en ambities.

Het panel is positief over het gekozen opleidingsprofiel. Het stelt vast dat de opleiding zich bij de totstandkoming van het profiel zorgvuldig heeft verhouden tot het al bestaande onderwijsaanbod van bacheloropleidingen theologie in Nederland. Ook is gekeken naar internationale opleidingen, zoals de bacheloropleiding theologie van Yale University. Het resultaat is, volgens het panel, een duidelijk wetenschappelijk georiënteerde opleiding met een geheel eigen signatuur. De nadruk op multidisciplinariteit, *'great books'* en *'great practices'* is inhoudelijk verrassend en onderscheidend van meer traditionele theologieopleidingen. Dit onderscheid met andere opleidingen biedt aankomend studenten heldere keuzemogelijkheden. De nadrukkelijke aandacht voor persoonlijke en levensbeschouwelijke vorming is eveneens een sterk punt.

Beoogde leerresultaten, niveau en oriëntatie

De opleiding heeft drie beoogde leerresultaten geformuleerd in de dimensies 'Inzicht', 'Wetenschappelijk reflecteren' en 'Existentieel integreren'. In de dimensie 'Inzicht' ontwikkelen studenten kennis en begrip van theorieën, principes en praktijken uit de theologie. Het leerresultaat 'Wetenschappelijk reflecteren' benadrukt het leren analyseren, interpreteren en waarderen van historische en actuele teksten, culturele contexten, theologische uitingen, praktijken en complexe vraagstukken met behulp van methodologisch verantwoord onderzoek. Bij deze dimensie hoort ook de vaardigheid om mondeling en schriftelijk te kunnen argumenten, zowel disciplinair als interdisciplinair. Persoonlijke vorming en reflectie op de eigen levensbeschouwelijke identiteit wordt beschreven in het leerresultaat 'Existentieel integreren'. In relatie tot dit leerresultaat leren studenten hoe zij vanuit belangrijke teksten en praktijken kunnen reflecteren op eigen identiteit, geloof en spiritualiteit. Daarnaast leren studenten om reflectie te ontvangen en verantwoord in te zetten voor de persoonlijke vorming en academische ontwikkeling.

Het panel vindt de leerresultaten volledig, adequaat geformuleerd en passend bij het profiel en de ambities van de opleiding. Het panel stelt vast dat de leerresultaten op een vrij hoog abstractieniveau zijn geformuleerd. Het vindt deze keuze passend bij een opleiding met verschillende uitstroomrichtingen en een groot aanbod aan

keuzemogelijkheden. De beoogde leerresultaten weerspiegelen volgens het panel duidelijk het niveau van een wo-bacheloropleiding. Tijdens de ontwikkeling van de beoogde leerresultaten heeft er kalibratie plaatsgevonden met andere wo-bacheloropleidingen theologie en met NLQF-niveau 6 van het Nederlands Kwalificatieraamwerk. De opleiding is van plan om de beoogde leerresultaten iedere drie jaar te evalueren en optimaliseren. De eerste keer gaat dit samen met de standaard 'gerealiseerde leerresultaten', die na drie jaar getoetst moeten worden. Drie jaar later zal tijdens de evaluatie ook gebruik gemaakt worden van literatuuronderzoek en gerichte benchmarking.

Het profiel van de PThU richt zich op het inspireren en vernieuwen van kerk, academie en samenleving. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel met de opleiding gesproken over de aansluiting tussen dit profiel en de onderwijsvisie van de opleiding. Het panel stelt vast dat hierover zorgvuldig is nagedacht. Om ervoor te zorgen dat studenten zich goed leren te verhouden tot de levensbeschouwelijke diversiteit in kerk, academie en samenleving, legt de opleiding bewust veel nadruk op persoonlijke ontwikkeling en een stevige academisch-theologische vorming in de breedte van de protestants-christelijke traditie. Hoewel volgens het panel niet altijd even zichtbaar in de cursusbeschrijvingen, is ook het inspireren en vernieuwen in de samenleving uitdrukkelijk meegenomen in de ontwikkeling van de opleiding. Daarbij is de samenleving niet slechts de context van theologie, maar is het uitgangspunt dat theologie is zeer verweven is met maatschappelijke vraagstukken en een boodschap heeft voor de maatschappij.

Afstemming beroepenveld

De opleiding heeft het beroepenveld actief geconsulteerd tijdens de ontwikkeling van het profiel, de leerresultaten en het programma. Zo heeft de opleiding input meegenomen vanuit arbeidsmarktonderzoeken in 2023 en 2024, actief vertegenwoordigers met verschillende achtergronden uit het werkveld benaderd en ook met andere PThU studenten gesproken over hun ervaringen. De Raad van Advies van de PThU is nauw betrokken geweest via consultatiesessies met het ontwikkelteam van de bacheloropleiding en gesprekken met het College van Bestuur van de PThU.

Uit consultaties van het beroepenveld bleek een grote behoefte aan theologen die complexe maatschappelijke vragen kunnen bestuderen vanuit verschillende perspectieven en disciplines, en die zich tegelijkertijd kunnen verhouden tot de protestants-christelijke identiteit. Het panel ziet deze behoefte duidelijk terug in de gemaakte keuzes in profiel en curriculum. Uit het gesprek van het panel met vertegenwoordigers van de PKN, Raad van Advies, protestants-christelijke instellingen voor voortgezet onderwijs en studenten kwam daarnaast ook nadrukkelijk de behoefte naar voren aan onderwijs met een stevige kenniscomponent en aandacht voor de persoonlijke en spirituele vorming van de student in relatie tot (zingevingsvragen in) de samenleving. Het panel ziet de aandacht voor persoonlijke en spirituele vorming weerspiegeld in het leerresultaat 'Existentieel integreren'. Kennisontwikkeling en wetenschappelijk karakter zijn verankerd in de andere twee leerresultaten. Het panel is te spreken is over de benchmarking van het opleidingsprofiel en de beoogde leerresultaten. Ten behoeve van verder doorontwikkeling heeft het panel één aanbeveling en één aandachtspunt bij standaard 1.

De aanbeveling betreft de mogelijkheid die de opleiding studenten biedt om naast de wo-master Theologie ook uit te stromen naar andere beroepen en masteropleidingen. Het panel deelt de visie van de opleiding dat een brede academisch theologische basis van waarde kan zijn voor meer beroepen in de samenleving. Dit is ook passend bij het feit dat een bacheloropleiding (ongeacht hbo of wo) moet worden gezien als een eigenstandige opleiding die ook kan toeleiden naar de arbeidsmarkt. Door de opleiding en Raad van Advies genoemde beroepsmogelijkheden betreffen de journalistiek, media, zorg en bedrijfsleven; vervolgstudies kunnen bijvoorbeeld masters zijn in de geesteswetenschappen, filosofie en journalistiek. Het panel beveelt de opleiding aan de uitstrooimogelijkheden nader te concretiseren door vertegenwoordigers uit deze beroepsdomeinen en van mogelijke vervolgstudies uitvoeriger te consulteren. Dit is ook van belang voor het begeleiden van curriculumkeuzes (zie Standaard 3) door studenten die een andere ambitie hebben dan het predikantschap.

Het aandachtspunt betreft de mogelijk aanstaande positieve besluitvorming over toelating van afgestudeerde hbo theologen tot kerkelijke functies binnen de PKN. Desgevraagd gaf de opleiding aan dat het zich in eerste plaats richt op verdere wetenschappelijke vorming van studenten via doorstroom naar de masteropleiding Theologie. Desondanks is het niet ondenkbaar dat er toch wo-studenten zullen zijn die na de bacheloropleiding een loopbaan binnen de kerk ambiëren in vergelijkbare posities als die van hun hbo-collega's. In het geval van toelating van

hbo-afgestudeerden tot kerkelijke functies, kan het de moeite waard zijn om nader te onderzoeken welke mogelijkheden er voor studenten van de wo-bacheloropleiding Theologie zijn.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De beoogde leerresultaten zijn passend bij het profiel van de PThU, het opleidingsprofiel en wo-niveau. Het profiel en de leerresultaten zijn op zorgvuldige wijze gebenchmarkt tegen het al bestaande (inter)nationale aanbod, wat heeft geresulteerd in een eigen onderscheidende signatuur. Het werkveld (m.n. het kerkelijke deel daarvan) is geconsulteerd en de opleiding beantwoordt aan de behoeften die daaruit naar voren zijn gekomen. De opleiding heeft een helder plan ontwikkeld voor de kwaliteitszorg rondom de beoogde leerresultaten. Als aanbeveling voor verdere ontwikkeling adviseert het panel om vervolgstudies en beroepsmogelijkheden buiten het predikantschap nader te concretiseren door vertegenwoordigers hiervan uitvoeriger te consulteren.

6.2 **Standaard 2: Programma: oriëntatie**

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Academische vaardigheden

Academische vorming is volgens de opleiding als volgt ingevuld in het curriculum. In jaar 1 zijn academische vaardigheden uitgewerkt in een leerlijn, waarin studenten kennismaken met de basisgereedschappen van theologisch wetenschappelijk onderzoek en leren om deze toe te passen. Ethische kaders van wetenschappelijk onderzoek komen daarbij nadrukkelijk aan de orde, evenals het kritisch beoordelen van wetenschappelijk onderzoek. Aan het einde van jaar 1 voeren studenten een onderzoek uit binnen de cursussen 'Theologie, esthetiek en cultuur A en B' waarbij ze gebruik maken van de kennis en vaardigheden die ze in het eerste studiejaar hebben opgedaan. In jaar 2 en 3 krijgen academische vaardigheden geïntegreerd vorm via oefeningen in onderzoeksvaardigheden en (schriftelijke en mondelinge) expressie. De opleiding wordt afgesloten met een scriptieonderzoek dat studenten geheel zelfstandig uitvoeren.

Het panel concludeert dat academische vaardigheden stapsgewijs worden ontwikkeld en adequaat in het programma zijn opgenomen. Het panel is positief over de integratie van academische vaardigheden aan het einde van jaar 1 in de cursus 'Theologie, esthetiek en cultuur'. In het curriculum is ook buiten deze cursus veel aandacht voor de relatie tussen kunst, cultuur, literatuur en religie. In de ogen van het panel is dit een relevante toevoeging waarvoor binnen meer traditionele bacheloropleidingen theologie relatief weinig aandacht is. Het panel heeft ook waardering voor de focus van het curriculum op multidisciplinariteit, 'great books' en 'great practices'.

Persoonlijke en levensbeschouwelijke vorming

Existentiële integratie heeft op uitdrukkelijk verzoek van het beroepenveld een plek in de beoogde leerresultaten gekregen. Het panel heeft hierover tijdens het locatiebezoek gesproken met de opleiding. In het curriculum krijgt existentiële integratie zowel aandacht in de cursussen als in een speciale leerlijn Persoonlijke ontwikkeling en Levensbeschouwing (POL) die direct bij aanvang van de studie start. In deze leerlijn wordt de student zich bewust van de eigen biografie, waarden en drijfveren, en leert de student deze laatste te verbreden en verdiepen vanuit de kennisinhoud en wetenschappelijke reflectie van de opleiding. Per onderdeel van de leerlijn worden verschillende leerinhouden en methodieken aangeboden. De reflectie op de eigen spiritualiteit vindt nadrukkelijk ook plaats in relatie tot de context van de breedte van de tradities en stromingen binnen de PKN en het protestants-christelijk denken. De leerlijn POL wordt afgesloten in de thesis. Hierin reflecteren studenten op hun eigen levensbeschouwelijke ontwikkeling en positionering binnen de protestantse traditie en de samenleving. Het panel stelt vast dat de POL leerlijn gedurende de hele studie loopt en zorgvuldig is uitgedacht (zie voor dit onderwerp ook Standaard 8: Begeleiding).

Beroepsvaardigheden

In jaar 2 en 3 specialiseren en verdiepen studenten zich. Studenten kunnen zich specialiseren in Bijbelwetenschappen, Systematische theologie, Historische theologie of Praktische theologie. Daarnaast volgen studenten die predikant willen worden in jaar 2 en 3 30 EC aan vakken in de Bijbeltalen Grieks en Hebreeuws en 9 EC aan vakken in Exegese en grondtalen. Volgens het panel biedt deze opzet een goede voorbereiding op de masteropleiding Theologie en het predikantschap, waarin het van belang is een goede theologische basis en receptieve taalbeheersing in Grieks en Hebreeuws te hebben ontwikkeld. Het panel was ook positief verrast door de verplichte cursus 'Theologie, media en actualiteit' (6 EC) waarin studenten oefenen met positionering in het maatschappelijke debat. Dit is volgens het panel een belangrijke beroepsvaardigheid voor toekomstig theologen.

Het panel heeft één aanbeveling op het vlak van beroepsoriëntatie. Momenteel is er in het curriculum slechts zeer beperkt de gelegenheid voor studenten om zich te oriënteren op de beroepspraktijk en het predikantschap, bijvoorbeeld via een snuffelstage of de integratie van praktijk in het leren. Het panel adviseert de opleiding om mogelijkheden hiertoe te verkennen en expliciet op te nemen in het programma.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

Zowel academische vaardigheden als beroepsvaardigheden zijn voldoende aanwezig in het curriculum. De ontwikkeling van academische vaardigheden loopt als rode draad door het programma. Studenten met de ambitie om predikant te worden ontwikkelen een solide academische basis in Bijbeltalen en Bijbelexegese, terwijl er ook voldoende ruimte is voor levensbeschouwelijke ontwikkeling en positionering. De expliciete aandacht voor de relatie tussen kunst, cultuur, literatuur en religie is relevant en onderscheidend ten opzichte van meer traditionele bacheloropleidingen theologie. Het oefenen met positionering in het maatschappelijke debat is verrijkend voor de beroepspraktijk. Verbeterpunt is afwezigheid van oriëntatiemogelijkheden op de beroepspraktijk, zowel het predikantschap als andere beroepsmogelijkheden. Het panel adviseert de opleiding om mogelijkheden hiertoe te verkennen en expliciet in het curriculum op te nemen.

6.3 **Standaard 3: Programma: inhoud**

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Het curriculum bestaat uit vier soorten cursussen: verplichte gemeenschappelijke vakken, keuzevakken, keuzevakken Grieks en Hebreeuws en minorcursussen. De verplichte vakken (87 EC) omvatten alle cursussen in het eerste studiejaar (60 EC). Andere verplichte vakken zijn de cursussen Persoonlijke ontwikkeling en Levensbeschouwing in het tweede jaar (6 EC), de derdejaars cursus 'Theologie, Media en Actualiteit' (6 EC), de voorbereiding op de scriptie (3C) en de scriptie (12 EC). Het panel concludeert dat de verplichte keuzevakken gezamenlijk een goede basis leggen in de breedte van de theologie, wetenschapsfilosofie en academische vaardigheden.

De keuzevakken worden gevolgd in het tweede en derde studiejaar, dat in het teken staat van specialisatie, verdieping en verdere persoonlijke ontwikkeling. In het tweede jaar volgen alle studenten in elk geval 24 EC aan keuzevakken binnen een track: Systematische theologie, Historische theologie, Praktische theologie of Bijbelwetenschappen. Naast deze keuzevakken volgen studenten met de ambitie om predikant te worden de tweedejaars keuzevakken in Grieks en Hebreeuws (30 EC), en in het derde studiejaar de keuzevakken Exegese en grondtalen (9 EC). Studenten die deze vakken niet willen volgen, hebben de ruimte om in het tweede en derde studiejaar extra keuzevakken (30 EC) te kiezen. Daarnaast volgen zij de vakken 'Interreligieuze praktijken' (6 EC) en 'Recente eigen theologische publicatie' (3 EC). De keuzevakken bieden volgens het panel voldoende mogelijkheden voor studenten, terwijl de clustering van keuzevakken in tracks zorgt voor interne samenhang en toenemende complexiteit.

Het eerste semester van jaar drie biedt ruimte voor minoren (30 EC) waarin studenten zichzelf kunnen verbreden en/of verdiepen. De minor is vrij in te vullen en kan bij de PThU worden gevolgd, maar ook bij andere (inter)nationale universiteiten. Het panel heeft vastgesteld dat het grootste deel van het curriculum al ontwikkeld

is, maar dat over de minoren nog wordt nagedacht. De PThU streeft naar een goede aanvulling op het al bestaande aanbod. Eén van de drie minoren die de opleiding wil gaan ontwikkelen is de minor 'Het goede leven'. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel met de opleiding over deze minor gesproken. Het panel stelt vast dat het de bedoeling is om deze minor alleen aan te bieden aan niet-theologen en niet aan studenten van de opleiding. Het panel geeft de opleiding ter overweging mee dat het ook interessant zou kunnen zijn om studenten van de bacheloropleiding theologie via deze minor in contact te brengen met studenten die een andere opleiding volgen, zodat op die manier ook een vorm van interdisciplinariteit, dialoog en samenwerking met medestudenten met een heel andere achtergrond georganiseerd kan worden.

Het scriptietraject van de opleiding bestaat uit de cursus 'Vorbereiding op de scriptie', waarin studenten een onderzoeks onderwerp kiezen en een academisch onderzoeks voorstel ontwikkelen. In de cursus worden studenten door een vakdocent begeleid en voeren zij peer review opdrachten uit met medestudenten. De opleiding wordt afgerond met een scriptie waarvoor de student individueel onderzoek uitvoert. Studenten tonen in de scriptie alle drie de leerresultaten aan: zij moeten kennis en begrip van theorieën, principes en praktijken uit de theologie aantonen, wetenschappelijk reflecteren en argumenteren en zichzelf kunnen positioneren als theoloog.

Het panel heeft de cursusbeschrijvingen van alle cursussen behalve de minoren bestudeerd. Het stelt vast dat de leerdoelen op cursusniveau een heldere vertaling zijn van de beoogde leerresultaten. In de ogen van het panel is het curriculum samenhangend en helder vormgegeven met een brede basis in het eerste jaar, waarna studenten zich kunnen verbreden en verdiepen in lijn met hun eigen interesses. Het panel is ervan overtuigd dat het curriculum studenten, ondanks de vele differentiatiemogelijkheden, voldoende in staat stelt om de breed geformuleerde beoogde leerresultaten te realiseren. Er is aandacht voor de klassieke onderdelen in de theologie, interdisciplinariteit, dialoog met actuele thema's en aandacht voor integratie van de leerinhouden en persoonlijke reflectie. Een aantal inhoudsaspecten zijn voor het panel wel impliciet, maar minder expliciet aanwezig. Denk hierbij aan de dialoog met andere wetenschapsgebieden (psychologie, sociologie, filosofie et cetera), de studie van andere godsdiensten, (handelings)ethiek en 'lived religion'. Het panel heeft de cursusbeschrijvingen van het afstudeertraject bestudeerd en stelt vast dat dit traject goed in elkaar zit.

Naast keuzeruimte biedt de curriculuminhoud studenten volgens het panel ook voldoende flexibiliteit. Afhankelijk van de voorkennis en ambities van de student is er (mits met goedkeuring van de examencommissie) maatwerk mogelijk. Voor studenten die meer uitdaging willen is het mogelijk om extra keuzevakken te volgen. Daarnaast kunnen studenten die na het eerste studiejaar gemiddeld een 8 of hoger hebben behaald deelnemen aan een honoursprogramma (30 EC) vanaf studiejaar 2. Op termijn wil de PThU participeren in het Descartesprogramma van de Universiteit Utrecht. Tot die tijd biedt de PThU een eigen honoursprogramma aan waarbij studenten participeren in een onderzoeksconsortium van de PThU. Ten tijde van het locatiebezoek werd dit honoursprogramma nog ontwikkeld. Het panel heeft het projectplan en de leerdoelen bestudeerd en heeft er vertrouwen in dat de PThU tijdig tot een goed aanbod komt.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

Het programma sluit aan bij de drie leerresultaten van de opleiding. De inhoud van het onderwijsprogramma stelt studenten voldoende in staat om, op gedifferentieerde wijze, de beoogde leerresultaten te behalen. Er is in het programma voldoende ruimte voor maatwerk. De opleiding maakt vanuit het gekozen opleidingsprofiel verdedigbare keuzes in de curriculuminhoud. Hoewel alle beoogde leerresultaten adequaat worden afgedekt, zijn enkele inhoudsaspecten minder expliciet aanwezig. Het panel adviseert de opleiding om hierop eens te reflecteren en – indien nodig- aanpassingen te doen.

6.4 **Standaard 4: Programma: leeromgeving**

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Bij het ontwerpen van het curriculum is door de opleiding actief gestreefd naar constructieve uitlijning tussen de beoogde leerresultaten, onderwijsleeromgeving en toetsing. Een andere ambitie van het ontwerpteam was om studenten een zo breed mogelijk beeld van de theologie te geven, snel studiesucces te laten ervaren en een toenemende mate van zelfsturing en keuzevrijheid te bieden. Studenten volgen daarom, met name in jaar 1 en 2, cursussen die variëren in omvang van 1,5 EC tot 7,5 EC. In jaar 3 neemt het aantal cursussen met een grotere omvang toe. Het panel stelt vast dat het ontwerp zorgvuldig doordacht is. Er is voldoende oog geweest voor studeerbaarheid en studiebelasting van studenten. De studentgestuurdheid van het curriculum is een sterk punt van de opleiding. Studenten hebben veel zeggenschap over hun eigen leertraject en het programma biedt ruime mogelijkheden om aan te sluiten bij persoonlijke interesses. Daarnaast is er in het curriculum veel aandacht voor persoonlijke en spirituele vorming van de student.

De opleiding wil gebruikmaken van een mix van onderwijsvormen en instructiemethoden die passen bij de onderwezen inhoud, en intellectueel uitdagend en relationeel vormend zijn. Daarnaast is onderwijzen in de onderwijsvisie van de opleiding vooral een relationele activiteit die vorm krijgt binnen een leerwerkgemeenschap van studenten en docenten. Het panel heeft met de opleiding gesproken over relationeel leren en hoe dat vorm krijgt binnen de opleiding. Vooral in de eerste cohorten van de opleiding zal het aantal studenten mogelijk nog laag zijn. Daarnaast kan de relatief grote mate van keuzevrijheid in de opleiding leiden tot lage aantallen cursusdeelnemers. Het is voor het panel niet geheel duidelijk geworden hoe relationeel leren invulling krijgt in dergelijke kleine groepen. Een ander risico van de keuzevrijheid is versnippering doordat bepaalde onderdelen niet gekozen worden. De opleiding zal hierop gedurende de eerste cohorten van de opleiding actief verder moeten reflecteren.

Het panel heeft het aantal contacturen onderzocht. Het constateert dat het aantal contacturen passend is bij de leerdoelen en inhoud van de cursussen. In het eerste studiejaar is het aantal contacturen het hoogst (ten minste 14 uur per week). Dit sluit aan bij de noodzaak om in het eerste leerjaar gemeenschapsvorming te stimuleren en het leerproces te kunnen volgen. Passend bij een toename van zelfregie en – sturing is het aantal contacturen in het tweede en derde studiejaar iets lager (ten minste 12 uur per week).

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De vormgeving van het programma is zorgvuldig doordacht en houdt rekening met de beoogde leerresultaten. In het curriculumontwerp is goed nagedacht over de studiebelasting van studenten en een geleidelijke opbouw in zelfsturing en complexiteit. Het aantal contacturen is passend bij de leerdoelen en cursusinhouden. Het panel is positief over de onderwijsvisie van de opleiding, waarin leren vooral een relationele activiteit die vorm krijgt binnen een leerwerkgemeenschap van studenten en docenten. Tegelijkertijd is voor het panel nog niet helemaal duidelijk hoe 'relationeel leren' precies invulling krijgt in de mogelijke situatie dat onderwijs in de eerste cohorten in (zeer) kleine groepen plaatsvindt. Het panel beveelt daarom aan om niet alleen de kansen, maar ook de risico's van relationeel leren verder te doordenken naar aanleiding van de ervaring met de eerste cohorten van de nieuwe bacheloropleiding.

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Toelatingseisen

Studenten zijn toelaatbaar tot de opleiding met een vwo-diploma, een behaalde propedeuse van het hbo, een hbo bachelordiploma van een andere discipline of een colloquium doctum. Dit is conform de wettelijke toelatingseisen. Aan de wettelijke eisen is door de PThU in de Onderwijs- en Examenregeling (OER) de eis toegevoegd dat instromende studenten moeten beschikken over voldoende beheersing van de Nederlandse taal.

Het panel is van mening dat de toelatingseisen passend zijn bij de beoogde leerresultaten en realistisch bij de kenmerken van potentiële aankomende studenten. Grieks en Latijn in het vwo pakket is geen vereiste voor toelating. Het instapniveau van de cursussen Grieks en Hebreeuws in het tweede jaar is hierop afgestemd. Voor het uitstroomprofiel predikantsmaster zijn Grieks en Hebreeuws verplicht. Wanneer een student op de middelbare school is afgestudeerd met het vak Grieks, kan deze een toets Grieks afleggen voor een gedeeltelijke vrijstelling. Latijn is geen onderdeel van het curriculum van de bacheloropleiding. Studenten die hierin geïnteresseerd zijn, hebben in het derde jaar de mogelijkheid om zich in te schrijven in de minor Latijn en Kerkgeschiedenis die de PThU voornemens is te ontwikkelen.

Voorlichting

De PThU biedt aankomend studenten de mogelijkheid om zich op verschillende manieren te oriënteren op de opleiding, namelijk via: online voorlichtingssessies, een TOP dag met sprekers uit het werkveld en minicolleges. Daarnaast krijgen aankomend studenten actief de mogelijkheid aangeboden om in gesprek te gaan met een studieadviseur en studentambassadeurs (zie Standaard 8: Begeleiding).

De voorlichting is volgens het panel adequaat georganiseerd. Ter aanvulling hierop geeft het panel de opleiding als suggestie mee om ook individuele matching te organiseren. Hiermee kan worden voorkomen dat er een verkeerde match is tussen de ambities en verwachtingen van de student enerzijds en het profiel van de opleiding anderzijds.

Aantal studenten

Het panel heeft met de opleiding gesproken over de beoogde instroom. Gezien de beperkte periode die beschikbaar zal zijn voor werving van het cohort 2025-2026, verwacht de opleiding in het eerste jaar nog relatief weinig studenten. Over drie jaar hoopt de opleiding een instroom te kunnen genereren van circa 24 studenten per jaar.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De toelatingseisen zijn passend bij de beoogde leerresultaten en realistisch bij de kenmerken van potentiële aankomende studenten. In het programma wordt rekening gehouden met de kennis en vaardigheden van instromende studenten. Studievoorlichting is adequaat georganiseerd.

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen*Kwantiteit*

In 2024 beschikte de PThU over 26,5 fte onderwijsgevende capaciteit voor 240 studenten, resulterend in een docent-studentratio van 1 op 9. Het panel heeft kennisgenomen van de prognose voor het aantal benodigde docenten voor de nieuwe bacheloropleiding en is ervan overtuigd dat de kwantiteit van de staf voldoende is voor het verzorgen van de opleiding en begeleiden van studenten.

Kwaliteit

Uit de gesprekken tijdens het locatiebezoek ontstaat het beeld van een enthousiast docententeam dat duidelijk weet waar het naartoe wil met de nieuwe bacheloropleiding. Het panel heeft een overzicht van het docententeam van de PThU bestudeerd. Het concludeert dat het docententeam zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig en divers is om de opleiding te verzorgen. Veel docenten van de PThU hebben ook werkervaring bij theologieopleidingen van andere universiteiten. Het personeelsbeleid van de PThU is helder beschreven en zet actief in op deskundigheidsbevordering. De deskundigheidsbevordering voor wetenschappelijk personeel beslaat een breed terrein, zoals Academic English, BKO, SKO, het leren begeleiden van promovendi, professionalisering in onderzoeksmethoden, versterken van academisch leiderschap, timemanagement en projectmanagement. Het panel heeft vastgesteld dat ruim 80% van het docententeam momenteel beschikt over een BKO, twee docenten zijn bezig om de BKO te behalen. Daarnaast is de BKO een functie-eis bij vacaturestelling. Voor universitair (hoofd) docenten en hoogleraren geldt een BKO-eis om in aanmerking te komen voor een vast dienstverband. Voor de senior docenten stimuleert de PThU het volgen van een SKO traject. Het panel moedigt dit aan, omdat het aantal SKO'ers momenteel nog relatief laag ligt.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De opleiding beschikt over ruim voldoende docenten. Het docententeam is inhoudelijk voldoende divers en gekwalificeerd om het onderwijs in de opleiding te verzorgen. Het personeelsbeleid van de PThU is helder beschreven en zet actief in op deskundigheidsbevordering. Docenten beschikken over de juiste didactische kwalificaties. Het aantal docenten met een SKO is een aandachtspunt.

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Vanaf september 2024 is de PThU gevestigd in een tijdelijke locatie in Utrecht. Op het moment van beoordeling bereidt de PThU een verhuizing voor naar een nieuw gerenoveerd pand aan de Janskerkhof/ Jansdam (locatie Jansdam) in Utrecht. Dit pand was eerder in gebruik als onderwijslocatie en is volledig gerenoveerd om te voldoen aan de onderwijsbehoeften van de PThU. Op basis van de verstrekte informatie concludeert het panel dat het pand aan de Jansdam (inclusief de daar gevestigde onderwijsruimtes en PThU bibliotheek) gereed zal zijn voor aanvang van het eerste onderwijscohort van de bacheloropleiding.

Naast de locatie Jansdam huurt de PThU vanaf augustus 2024 ook de Janskerk. Dit historische pand moet nog worden verbouwd, het traject bevindt zich momenteel in de ontwerpfase. Het panel heeft ten behoeve van de beoordeling inzage gevraagd in de projectplanning, plattegronden en schetsen voor de Janskerk. Het panel is onder de indruk van de plannen. Gezamenlijk vormen de Jansdam/Janskerk een uitstekende uitvalsbasis voor de bacheloropleiding in het hart van Utrecht. De nabijheid van beide locaties zal gaan bijdragen aan de vorming van de hechte leerwerkgemeenschap die de opleiding beoogt. De locaties bieden ruimte aan werkgroepzalen, onderwijsruimtes, ontmoetingsplekken, werkplekken en de bibliotheek. Bij de renovatie van beide locaties is het uitgangspunt dat de panden zo maximaal mogelijk toegankelijk zijn, ook voor studenten met een functiebeperking. Daarnaast zal in de roostering actief rekening worden gehouden met de toegankelijkheid van onderwijsactiviteiten.

Voor het aantal studieplekken van de Janskerk is in het Programma van Eisen gerekend op een instroom van circa 24 voltijdstudenten in de bacheloropleiding. Het panel benadrukt dat de PThU de instroom in de bacheloropleiding zorgvuldig moet blijven monitoren om een tekort aan studieplekken in de toekomst te voorkomen. Uit de planning voor de verbouwing van de Janskerk blijkt dat deze locatie nog niet gereed zal zijn bij aanvang van de nieuwe bacheloropleiding op 1 september 2025. De PThU verwacht dat de locatie in het tweede semester van studiejaar 2025-2026 onderwijs kan worden verzorgd. Desgevraagd lichtte de PThU toe dat het over voldoende middelen beschikt om een eventuele vertraging in oplevering van de Janskerk op te kunnen vangen via het huren van aanvullende locaties. Daarnaast zal de bacheloropleiding in 2025-2026 relatief weinig ruimte nodig hebben omdat dan alleen het eerste studiejaar draait. Dit geeft het panel voldoende vertrouwen in de huisvesting en beschikbare fysieke voorzieningen voor de opleiding. De digitale voorzieningen van de PThU in Utrecht (eigen ICT infrastructuur, Osiris, Blackboard) zijn eveneens op orde.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De nieuwe locaties van de PThU bieden adequate digitale en fysieke voorzieningen voor studenten van de nieuwe opleiding. Tijdens de renovaties van de panden wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de toegankelijkheid van de gebouwen voor mensen met een functiebeperking. De locatie Jansdam (inclusief bibliotheek) is tijdig gereed. De locatie Janskerk is nog in ontwikkeling. Het panel heeft er vertrouwen in dat de PThU dit indien nodig adequaat kan opvangen. Wel zal de PThU de instroom in de bacheloropleiding zorgvuldig moeten blijven monitoren om een tekort aan studieplekken in de Janskerk in de toekomst te voorkomen.

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Studiebegeleiding

De vele keuzemogelijkheden binnen de opleiding vragen om goede studiebegeleiding. De studieadviseur speelt hierin een belangrijke rol. De studieadviseur volgt de studievoortgang van studenten, voert gesprekken met studenten over studievoortgang en -keuzes en organiseert jaarevaluaties en informatiebijeenkomsten voor studenten. De studieadviseur is ook actief betrokken bij voorlichtingsactiviteiten. Vanwege de kleinschalige leerwerkgemeenschap van de PThU kent de studieadviseur veel studenten persoonlijk. Naast de studieadviseur spelen ook studentambassadeurs een belangrijke rol. Studentambassadeurs zijn studenten met een specifieke achtergrond of leertraject, die fungeren als rolmodel en vraagbaak voor aankomende en zittende studenten.

Studenten met een functiebeperking en studenten die specifieke voorzieningen nodig hebben, kunnen hiervoor een verzoek indienen bij de examencommissie. Richtlijnen hiervoor zijn vastgesteld in een PThU-brede regeling. Studenten krijgen hierover tijdens studievoorlichtingsbijeenkomsten en introductiedagen voorlichting. Bij specifieke problemen kan ook de hulp worden ingeroepen van interne professionals zoals de studentendecaan, studentenpastor, mentoren en supervisors, de vertrouwenspersonen LHTB, leerprocesbegeleiders en supervisors.

Het panel constateert dat de begeleidingsstructuur voor studenten op orde is. Er is veel ruimte voor persoonlijke aandacht en begeleiding doordat veel onderwijs in kleine groepen wordt gegeven. In de leerlijn POL worden studenten gedurende de gehele bacheloropleiding begeleid in hun persoonlijke en levensbeschouwelijke ontwikkeling. Het is het panel opgevallen dat er geen speciaal beleid is ontwikkeld dat zich richt op de valkuilen van begeleiding op existentiële en spirituele thema's en het omgaan met diversiteit in levensbeschouwelijke achtergronden van studenten. Het panel raadt de opleiding aan om dergelijk beleid te ontwikkelen en op te volgen. Dit zal ook (verder) bijdragen aan communitas-vorming en aan een veilig leerwerkklimaat binnen de opleiding.

Informatievoorziening

Informatievoorziening over specifieke onderwijsactiviteiten en keuzemomenten vindt plaats via korte bijeenkomsten of informatiesessies voor studenten. Informatie over onderwijseenheden en studieresultaten wordt daarnaast aangeboden via Blackboard en Osiris. Het panel heeft de website bestudeerd en tijdens het locatiebezoek inzage gevraagd in de elektronische leeromgeving. Het panel stelt vast dat de informatie hierop op gestructureerde duidelijke wijze wordt aangeboden.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De studiebegeleiding is kleinschalig georganiseerd en op maat. Er zijn adequate regelingen getroffen voor studeren met een functiebeperking. Naast studieadviseurs, studentdecanen en studentambassadeurs is er veel ruimte voor persoonlijke aandacht in de cursussen. Het panel adviseert de opleiding om speciaal beleid te ontwikkelen dat zich richt op de valkuilen van begeleiding op existentiële thema's en het omgaan met diversiteit in levensbeschouwelijke achtergronden van studenten. De informatievoorziening is op orde.

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

De PThU heeft kwaliteitsbeleid ontwikkeld dat geldt voor iedere opleiding van de universiteit. Kwaliteitszorg is op de verschillende niveaus vormgegeven vanuit Plan-Do-Check-Act-cycli die elkaar raken. Kwaliteitszorg op cursusniveau start met een kwaliteitscheck op het cursusontwerp. Na afloop van een cursus vullen studenten een coursevaluatie in. Docenten geven feedback op de evaluaties, waarna de opleidingsdirecteur samen met de beleidsmedewerker onderwijs en de studieadviseur de uitkomsten analyseert. Op basis hiervan worden eventuele verbeteringen doorgevoerd. Verslaglegging hiervan wordt gedeeld met de opleidingscommissie (OC).

Tijdens het locatiebezoek lichtte de opleiding toe dat er bij de reeds bestaande opleidingen in aanvulling op de schriftelijke evaluaties sinds enige tijd ook mondelinge evaluatiegesprekken met studenten plaatsvinden. Deze panelgesprekken worden ieder semester en jaarlijks georganiseerd, de verslaglegging ervan is anoniem. De ervaringen met de panelgesprekken zijn positief, omdat meer context kan worden gevraagd bij feedback van studenten, de samenhang tussen verschillende cursussen beter kan worden geëvalueerd en direct kan worden toegelicht hoe eerdere feedback is opgepakt. Voor de bacheloropleiding zal evaluatie op een vergelijkbare manier worden vormgegeven: met schriftelijke evaluaties op cursusniveau en mondelinge evaluaties per semester en jaar. Feedback wordt daarnaast ook verkregen uit analyses van de Nationale Studentenenquête (NSE), periodieke alumnionderzoeken, medewerkerstevredenheidsonderzoeken en overleggen met de Raad van Advies en vertegenwoordigers met het werkveld. Het panel concludeert dat er binnen de PThU veel aandacht wordt besteed aan evaluatie en verbetering. Er is goed nagedacht over de vormgeving van kwaliteitszorg.

Op het moment van beoordeling werd er nog gewerkt aan het samenstellen van een OC voor de nieuwe bacheloropleiding. Desgevraagd gaf de opleiding aan dat het de bedoeling is deze OC in april 2025 gereed is. Tijdens het locatiebezoek heeft het panel gesproken met student- en docentvertegenwoordigers uit de opleidingscommissie van de joint bacheloropleiding die zal worden afgebouwd. Uit dit gesprek blijkt dat deze OC in verschillende stadia actief is betrokken bij de ontwikkeling van de nieuwe bacheloropleiding. Management en OC hebben daarnaast verschillende ontmoetingsafspraken met studenten georganiseerd waarin zij hun mening konden geven over het programma van de joint bachelor en het nieuwe bachelorprogramma. Het panel concludeert dat de OC van de joint bacheloropleiding goed op de hoogte is van de eigen taken en bevoegdheden en ook proactief optreedt. Dit geeft het panel het vertrouwen dat ook de nieuwe OC haar taken naar behoren zal uitvoeren.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De nieuwe opleiding wordt ingebed binnen een goed doordacht systeem van kwaliteitszorg op instellings- en opleidingsniveau. Uit gesprekken tijdens het locatiebezoek blijkt een kwaliteitscultuur waarin het ophalen van feedback van studenten en andere stakeholders - en het op basis daarvan doorvoeren van verbeteringen - belangrijk wordt gevonden en actief wordt opgepakt.

6.10 Standaard 10: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet

Bevindingen en overwegingen

Toetsbeleid en -uitvoering

Het toetsbeleid bestaat uit instellingsbrede afspraken en daarbinnen opleidings specifieke keuzes. Het PThU-brede beleid vereist onder andere van iedere opleiding binnen de PThU dat toetsconstructie plaatsvindt met feedback van een collega-docent, dat toetsvormen aansluiten bij de leerdoelen van een cursus en dat toetsing voldoet aan de onderwijskundig breed geaccepteerde basiscriteria voor toetskwaliteit (validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en uitvoerbaarheid). Daarnaast moeten examinatoren voldoende bekwaam zijn in het ontwikkelen en afnemen van toetsen en formeel worden aangewezen door de examencommissie (ExC). Het panel constateert dat het PThU-brede toetsbeleid deugdelijke en adequate eisen stelt. Uit de gesprekken tijdens het locatiebezoek kon het panel niet eenduidig opmaken of het vierogenprincipe bij de toetsconstructie momenteel altijd wordt toegepast in de opleidingen van de PThU. Dit is een aandachtspunt, zeker omdat toetsen voor het eerst zullen worden afgenomen in de nieuwe opleiding.

Aanvullende keuzes op het gebied van toetsing zijn beschreven in de OER, cursusbeschrijvingen, en onderwijsvisie van de opleiding. Vanwege het relatief hoge aantal kleinere cursussen in jaar 1 en 2 (zie Standaard 4) en om toetsdruk bij studenten te voorkomen, is bijvoorbeeld vastgesteld hoeveel toetsen er per cursus kunnen zijn. Ook is vastgelegd dat iedere onderwijseenheid van de opleiding een onderwijstoetsmatrijs moet hebben om constructieve alignment en gedeelde verwachtingen te borgen. Studenten worden bij aanvang van de cursus geïnformeerd over de cursusinhoud, beoordeling en toetsing. Het panel heeft de onderwijstoetsmatrijzen en cursusinformatie bestudeerd van het hele curriculum, met uitzondering van de minoren die nog ontwikkeld moeten worden. Het stelt vast dat de cursus- en toetsinformatie helder en volledig is.

Toetsing op eindniveau

De opleiding wordt afgesloten met een scriptie van 12 EC waarmee studenten het behalen van alle drie de leerresultaten aantonen. Vanwege het gewicht van deze beoordeling zal de opleiding het vierogenprincipe hanteren bij de totstandkoming van het eindoordeel. Dit houdt in dat examinatoren de scriptie onafhankelijk van elkaar beoordelen. Er vindt kalibratie met een derde beoordelaar plaats als de examinatoren bij een voldoende beoordeling 1,5 punt of meer verschil hebben of de ene examinator de scriptie als voldoende en de ander als onvoldoende beoordeelt. Het panel stelt vast dat de beoordeling op eindniveau goed is ontworpen.

Borgen van toetskwaliteit

Op het moment van beoordeling wordt er nog gewerkt aan het samenstellen van een ExC waarin de nieuwe bacheloropleiding vertegenwoordigd is. Ook de werkwijze van de ExC wordt heroverwogen. Zo wordt bijvoorbeeld onderzocht of het – in tegenstelling tot wat nu het geval is – nodig is om taken te delegeren aan een toetscommissie. De opleiding streeft ernaar om dit proces in april 2025 gereed te hebben. Het panel heeft gesproken met leden van de ExC zoals deze nu is samengesteld. Op dit moment borgt de ExC de kwaliteit van tentamens en eindniveau op verschillende manieren: via het aanwijzen en controleren van de deskundigheid van examinatoren, frauderegelingen, cyclische checks op kwaliteit van toetsen en steekproeven van eindwerken. Tijdens het locatiebezoek werd door de leden van de ExC bevestigd dat zij hun taken voldoende onafhankelijk van het management kunnen uitvoeren en voldoende worden gefaciliteerd in tijd. De ExC legt verantwoording van haar activiteiten vast in haar jaarverslag.

Het panel concludeert dat de ExC voldoende op de hoogte is van de eigen taken en bevoegdheden. De ExC volgt ontwikkelingen op het gebied van GenAI. Aan schriftelijke papers is in reactie hierop nu vaak een mondeling verbonden. Verdere reflectie van management en ExC op de kansen en risico's van GenAI voor onderwijs en toetsing blijft noodzakelijk. Leden van de ExC krijgen ruimte om zichzelf te professionaliseren via trainingen en congressen. Het panel adviseert het management om het behalen van een seniorkwalificatie in onderwijs en/of toetsing door leden van de ExC actief te blijven faciliteren en stimuleren.

Gewogen en gemotiveerd oordeel

De opleiding beschikt over adequaat beleid en systeem op het gebied van toetsing. De toetsing op eindniveau is deugdelijk ontworpen. In de toekomst blijft verdere reflectie op GenAI en het toetsbeleid noodzakelijk. De zittende ExC functioneert naar behoren. Het panel heeft er vertrouwen in dat de ExC dit ook met de nieuwe samenstelling zal doen.

6.11 Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Standaard 11 is niet beoordeeld. Er is nog geen sprake van bestaand onderwijs en er zijn als zodanig ook nog geen eindwerken beschikbaar.

Oordeel

Niet van toepassing

6.12 Graad

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Bachelor of Arts

Afkortingen

BSA	Bindend studieadvies
EC	European Credits
ExC	Examencommissie
wo	Wetenschappelijke opleiding
NLQF	Netherlands Qualification Framework/Nederlands Kwalificatieraamwerk
NSE	Nationale Studentenenquête
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OC	Opleidingscommissie
OER	Onderwijs- en Examenregeling
PKN	Protestantse Kerk in Nederland
PThU	Protestantse Theologische Universiteit
RIO	Registratie Instellingen en Opleidingen
TNO	Toets nieuwe opleiding

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de uitgebreide toetsing van de nieuwe opleiding
B Theologie van de
Protestantse Theologische Universiteit

Aanvraagnummer: AV-2720

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net